

Det, der bestaar.

For Guds Ord bestaar evindeligt, (Ef. 40, 8).

Næstekarlighed.

Af Viggo Hansen i „Nms Sbl.“

„Svad skal jeg gøre, at jeg kan arde et evigt Liv?“ (Luk. 10, 23-27). — Det maa være det store Livspørgsmaal for enhver Menneſte, der føler sig bestemt til andet og mere end blot en kort Tid her paa Jorden at æde og drikke, arbejde og nyde, kæmpe og lide og faa endelig dø — ja, for hvert Menneſte, der virkelig fortaar sig selv; thi fra ethvert ægte Menneſtehjertes Døb følger der et krav om at eje et evigt Liv og dermed det Spørgsmaal: hvorledes skal jeg vinde det? „Du skal elske Herren din Gud af ganſke Hjerte, Sjæl og Sind og Styrke — du skal elske din Næste som dig selv — gør det, saa skal du leve“; det er vor Herres Svad paa hint Spørgsmaal. Og naar han dertil knytter en Fortælling til særlig Indskærpelse af det sidste Punkt, Næstekarligheden, saa er dette ikke blot foranlediget ved den loofyndiges Spørgsmaal: „Hvem er min Næste?“ — men ogsaa begrundet i, at juist paa dette Punkt skal vor Endighed mod Næstekarligheds fuldkomne Lov staa sin Prøve; „om nogen ikke elsker sin Broder, som han har set, hvor kan han da elske Gud, som han ikke har set?“ (1. Joh. 4); her vi ikke Næstekarlighed til vor Næste, saa er det heller ikke Alvor og Sandhed med vor Næstekarlighed til Gud.

Hvem er saa min Næste? — „Et Menneſte gif fra Jerusalem til Jeriko“, siger Jesus; et Menneſte — det er nok; der siges intet om, hvad det var for et Menneſte, om Jøde eller Hedning, god eller slet, fornem eller ringe, det er lige meget; blot: et Menneſte; ethvert Menneſte er for saa vidt min Næste, der har Krav paa min Næstekarlighed. Hvorfor det? Svad kan der siges om et hvilket som helst Menneſte, som kan begrunde Næstekarligheds Krav? Først, at han er skabt i Guds Billede med Livets hellige Skræfter i sig — derfor er han Næstekarlig værd;

derneft, at han er bestemt til et evigt Maal, til Livskrafternes Frigørelse og Fuldkommelse i Gud — derfor er han Næstekarlig værd; endelig, at han er frikøbt fra Synd og Død til Raaden og Livet i Jesus Naavn ved hans Lidelse, Død og Opstandelse — derfor er han Næstekarlig værd. Der er stor Forskel paa Menneſter, ogsaa paa deres „Eftværdighed“; men om ethvert Menneſte gælder det, at han har samme Udgangspunkt og Maal som du og er dørekøbt ved den samme Frelserkarlighed som du; derfor er han værd, at du skal elske ham, ja, elske ham som dig selv. — Men gælder det om ethvert Menneſte: han er min Næste, saa gælder det dog ikke alle i lige Grad. Svad var det, der tilvejebragte det lærige Næstekarhold mellem Samaritanen og den halvdøde Mand? Det var den simple Omtænderighed, at han laa paa hans Vej og trængte til hans Hjælp. Altså som et Menneſte er lagt iaaledes for din Haand, at du kan gøre vel imod ham, er netop denne din Næste, som har Krav paa din selvforneagtende og virksomme Næstekarhed. Du behøver ikke at lede; du kender ganſke sikkert et Menneſte, som du kan glæde eller gavne paa en el-

ler anden Maade — ikke sandt? — nu, saa har du der din Samaritanagerning for dig.

Du skal elske din Næste som dig selv; den samme Næstekarighed, som du ønsker at finde hos andre, skal du lade ham finde hos dig. Muligvis maa der ofres noget paa Næstekarhedens Alter; maaſte noget af din Næstekarighed, om det er et personligt Arbejde, der kræves af dig; maaſte af din Fordel, om det er et Bøtteloffer; maaſte af din Forjættelighed, om du skal træde til Side for ham; maaſte endog af din ligefremme Net, om den gaar ham iaa nær, at den kan volde ham Skade. Men ønsker du ikke selv mangen Gang, at andre vilde bringe lignende Ofre for din Skyld? Nu vel, saa gaar du hen og gør ligesaa! Gør ikke imod Næsten og Levitten, der „saa“ ham og gif forbød; nej, ser du ham, og fan du hjælpe ham, saa gør det og forjam det ikke. Sig ikke: der er andre, der er ham nærmere end jeg, lad dem hjælpe ham; — ja, gør de det, saa er det godt, og saa fan du Hjælp blive overflødig; men gør de nærmere det ikke, saa bliver du den nærmeste, om du kan naa til ham. Sig heller ikke: Der er andre, der er mig nærmere end han, dem maa jeg spare min Hjælp til; — ja, om de nærmere virkelig i det Øjeblik kræver af din Hænde, saa gaar de selvfølgelig forud; men der er noget, der hedder, at gøre først det ene og siden det andet; og vi skal ikke saa angstligt puge med vor Hjælp, som om den ikke kunde strække til. „Hvad du ønsker, kast af i det nærmeste Kærligt! Det skal bæres helt frem af en vofende Elv.“

Det er en stor Fordring, Næstekarhedsbøden, stiller til os; og vel maa vi sukende spørge: Hvorledes skal vor fattige Næstekarighed blive saa rig, at den kan spare til dette? Der er kun eet Svad: i Jesus Kristi Straft; at han har elsket os, skal lære os at elske igen. Tænk paa, at du var den Stafkel, som laa slagen og halvdød paa Vejen, Slagen af Synd og Hjemfalden til Døden; men Jesus laa dig og forbarmede sig over dig og hjalp dig, tænkte i intet paa sit eget, men gav sig helt hen i den Ve og Baande, i et fuldkomment Offer, for at blive din Frelser. Lever vi med denne Næstekarighed i vor daglige Tanke, og stiller vi os den for for Næste, naar Næstekarligheden stiller sit bestemte krav til os, skulde saa ikke dette kunne faa Magt over vor selvofte Hjertes Genstridighed, saa vi ret kommer ind under Næstekarigheden af hans Ord: „Gaa du hen og gør ligesaa!“ Svad skal jeg gøre for at faa et evigt Liv? — Jesus i os, det er den guddommelige Næstekarheds Allev, der skal sprudle i vort Bryst, det er det Væld, som opvælder i os til evigt Liv.

Om Lære og Liv.

Af Sognepræst Widding Tjele.

Da Pietismen og den gamle Ortodoksi tog Livtag, var der et Spørgsmaal, de aldrig kunde blive færdige med: Spørgsmaalet om Lære og Liv. For Pietismen var Livet alt; Hovedvægten lagdes paa det subjektive, Følelserne, de indre Oplevelser; over for Læren var man ligegyldig og stiftede gerne alliancer med Folk af andre Kirkeamfund. — Striden tilspidedes i det Spørgsmaal: hvorvidt et uomvendt Menneſte kunde bringe nogen Velværelse som Præst eller Præstefæller. Pietismen svarede herpaa et afgjort „Nej“ ud fra den Betragtning, at Liv kun forplantes af Liv, en „død“ Mand kan ikke bære levende Frugt. Denne Betragtning har holdt sig til vore Dage.

Naar Ortodoksien imidlertid be- havede hint Spørgsmaal med et ligesaa afgjort „Ja“, maa det ikke forklæres iaaledes, som Pietisternes situdom spotvis gjorde, at det skyldes Ligegyldighed for Livet, men det maa forklæres ud fra de ortodokses store Erhøvelighed for Ordet. Guds Ord i den hellige Skrift er en objektivt Magt, der virker ved sin egen Kraft, om det end betjenes af en uomvendt, ganſke iaa Daaben og Næderen. Denne Betragtning er udtrykt i den augsburg- ske Konfessions Art. 8. Hvor Ordet forkyndes paa rent, vil det Virkning ikke udeblive, selv om For-

kynderen ikke personlig er paa Sjæ- de med det, han forkynder.

Var Pietismen skeptisk paa Ortodoksien og spottede over dens saa Frugter, saa var Ortodoksien ikke mindre skeptisk overfor de menneskelige Vidier, hvorved Pietismen vilde hjælpe paa Ordet, og over for den Partiaand og den Personfuldhed, der let fulgte i dens Spor. I den ortodokse Tid gjorde man Alvor af at bedømme Forkyndelsen efter dens Skriftmæssighed. Brochmands Duf- postik er jo iaaledes en uhyre Op- højning af Skriftsteder, saa at man under sig over den Tids Menneſters Taalmodighed. Derfor denne Forkyndelse har funnet give sin Tid Næring, hvad den utvivlsomt har, naar man tager Bogens mange Op- lag i Betragtning, saa maa Tidens have haft ikke blot en usædvanlig Erhøvelighed for Skriften, men ogsaa en solid Kundskab deri.

I den pietistiske Tid som derimod en subjektiv Bedømmelse frem, man bedømte Forkyndelsen efter Perio- nen, der første den frem. Var det en Pietist, saa var det godt, ja saa kunde endog adskillige Karrierer til- gives. Var det en ortodoks, som sagde det selv samme, forholdt man sig kold. Det var en Gentagelse af det gamle latinske Ord om Partiaan- den: „Naar to siger det samme, er det dog ikke det samme“.

Vi er i vore Dage iaa tilbøjelige til hurtigt at affinde os med den „kolde og døde og stive“ Ortodoksi. Men vi maa ikke overse, at Ortodok- sernes kæmpede for et højt Maal: at danne en Følgefirk, hvor store og imaa var „oplærte af Gud“, hvor Menighed og Menighed var iaa gennemtrængt af den hellige Skrift, at den selv kunde bedømme Menne- fter og Forhold ud derfra.

Præstens Gerning var derfor væsentlig en lærende Gerning, og der stilledes den store Krav. — Ortodoksien naaede ikke Maalet, den religiøse Intellektualisme dræbte Kar- ligheden, de fattige i Manden fik for lidt Næring. Der var det svage Punkt, som Pietismen angreb, og den gjorde det med en saadan Straft, at dens Virkninger spores endnu. Det gamle Spørgsmaal om Lære og Liv staa jo stadig paa Dagsordenen. Endnu virker den pietistiske Betragtning stærkt i vort Folk: Vi- ver er alt, Læren intet. Vigegyldig- hed for Læren (Dogmerne! Lærebogen!) herer jo næsten til almindelig Tæmme! Man fan nok skrive de fortællende Dogmers religiøse Værdi, men selv opstille en Lære i vore Dage, da alting flyder, det fan man da ikke?

Naturligvis er det vanskeligt. Og naturligtvis fan mange fristne leve lykkeligt foruden. Men det vedbliver dog til enhver Tid at staa som en etisk Fordring: Kirken maa gøre Rede for sin Tro og Lære; det fan haade Menigheden og „de udenfor“ forlange. Den maa klare sin Stilling til Tidens Tanter, Tidens Kritik, Tidens Tvivl. Vi lukker i Virkeligheden efter en Lære. Vi trænger dertil ikke blot mellem Hag- mænd, men i det praktiske Kirke- liv. Vi trænger dertil for Sundhedens Skyld, for Redelighedens Skyld, for Livets Skyld.

Skal det religiøse Liv leve og gøre gode Døre i vort Folk, maa Kirken ogsaa stræbe at være lærende. En Kirke uden Lære er som en Mand uden Mening. Lære og Liv fan ikke undværes hinanden.

I de apostoliske Breve finder vi betage Dele udtaalt. „Alt hvad I foretager eder, gør det af Hjertet“, det er „Livet“, den subjektive Side. Hjertet maa være med i al Tale om guddommelige Ting; vel sandt, at „Guds Ord venter ikke tomt tilbage“ og selv i en Suffers Mund fan Ordet ved den det iboende Kraft virke noget godt. Men naar Gud la- der sit Ord bære frem af Menneſter i fri Forkyndelse, har det dog kun Mening, naar disse vil være Næst- ens Ord og Redskaber.

Men dette „af Hjertet“ har sin Brangside, den, som en Præst en- gang har udtrykt iaaledes: „Vi skal fan forkynde, hvad vi har lyst til“; vi skal ikke forkynde en aabenbar Sandhed, der staa udenfor os selv og over os selv, men vi skal forkynde, hvad der lever og rører sig inde i os selv. Ja, derfor dette Liv er virket af Kristus! Menighe- den holder ikke Præster for at høre

deres private Anskuelser og Stem- ninger, men for at de skal give den fælles Tro Udtryk.

Derfor har dette „af Hjertet“ sit Correctiv i et andet Skriftord: „Om nogen taler, tale han som Guds Ord“. Det er den objektive Side. Forkyndelsen skal tale iaaledes, som det overleverede Ord paa forbillig- lig Maade anviser, og fremstille Ti- den og dens Tegne i Lyset af den hel- lige Skrift.

Men disse to Synspunkter, „af Hjertet“ og „som Guds Ord“ forenes i det ene — Vidnesbyrdet. „Vidnesbyrdet“ forudsætter noget ob- jektivt, som man har set og hørt og oplevet, og „Vidnesbyrdet“ forud- sætter det subjektive: Vidnetrofasten; at man ved sin Person indehaar for Sandheden af det, man forkynder.

Men er Læren nødvendig for Vidnesbyrdet? Spører man ikke ud- mærkede Vidnesbyrd af Lægfolk? Sikkert! Og dog maa Læren ikke underværdiges. Ser vi paa Planter- ne, saa fan vi ogsaa uden at have lært Botanik gøre mange Jagttagel- ser og glæde os over Blomsternes Skønhed, men Botanikken oplader vort Øje, saa vi fan gøre flere og rigtigere Jagttagelser end før og stæffe os et fuldyrdigt Indblik i Na- turens Udsjældning. Saaledes vil ogsaa Kirkeleeren skærpe det reli- giøse Organ, vise os hjaelpe og aandelige Sammenhæng, som før var skjult, og udvide vor Synskreds iaa at vi foruden den umiddelbare Glæde over Livet tillige ejer Er- kendens Glæde over at forstaa nogle af Livets Love.

Følgefird.

Der er noget lunt over den danske Natur, man tager det i Betragtning af Klima, Landskab osv., eller man for- staa derved Følgets Natur. Skjønt jeg jo tror, at de, der holder Ud- villingslæren, og som gør Menne- fket til et blot Naturprodukt, hører til dem, der siger sig at være vide, men er dog Daarer, saa fan det paa den anden Side ikke nægtes, at der er en vis haade Sammen- hæng og Vælsbirkning mellem Menneſket og dets Naturomgivelser. Menneſket paavirket af Naturen, og Menneſket skaber igen til en vis Grad sine Omgivelser. Der er alt- saa noget i det, som Drengen lagde, han skulde lærke om igen, men Gudsforneagteren begaar her som andet Sted den Feil, at han tager Virkning for Årsag og sætter Stab- ningen i Guds Sted.

Imidlertid er der nogen Forskel mellem Lunhed i den omgivende Natur og Lunhed i Følgefarafteren. Red Lunhed i Omgivelserne for- staaer man jo varme og Kogge, men- dens man med Lunhed i Karakter- ren forbindet er vist Skelmeri. Imidlertid passer begge Slags Lun- hed godt sammen, man tænke sig blot her en lun Kaffelovnsfugl, hvor Lunet faar Lov at spille iaa Liv blandt med Skelmeri. Sikkert er det, at de hjemlige Ordsprog staa som en Frugt af Følgets Vid. De adskiller sig fra Bibelens Ord- sprog deri, at medens de sidste er indbæst af Gud og derfor er fulde af himmelsk Viddom, saa er de fol- selige Ordsprog udbrudne af der- menneskelige Natur, og de fan som Randet ikke stige høiere end deres Råde. Men dermed er ingenlunde sagt, at de er forfælske, thi de fan enten være opstaaet, hvor Kristi Hand har paavirket, faa, maaſte omdannet, Naturen, eller de befat- sig maaſte med Ting, som kun an- gaar de jordiske Forhold, og i disse fan selv den uigenfædte menneske- lige Hand le re paa mange Ting. Derom vidner f. Eks. ogsaa Højs- tabler, som jo paa mange Maader er slaaende og lærerige.

Kort og godt, jeg mener, at det fan være haade lærerigt og for- nøjeligt at betragte nogle af de man- ge Tusinde Ordsprog, som vort Folk ejer, og jeg, vil med Redak- turens Tilladelse i Vinterens Løb fremdrage nogle til kortere eller længere Betragtning. Som sagt, Randet fan ikke overstege sit Ud- spring, og det smager af Kirken, hvoraf det sandt, og de Ordpro- genes Råde ikke altid har været raa, saa er disse ikke heller. Men der er nok af Stærke i dem alligevel, og de grove har man Lov at gaa forbi,

THE POLITICAL BATTLE OF 1912.

Party Platforms—National Issues—Great Leaders.

A live book of living issues, for every American Citizen. Each great political party is fairly, faithfully and impartially represented. Leaders of the various parties have contributed special articles as to what their party stands for and represents, presenting the vital questions of the day in a manner so that the reader may become thoroughly posted, and understand the im-

portant issues the people are to decide in the coming election. Contains Portraits and Life Stories of all Candidates for President and Vice-President as well as of the Prominent Party Leaders. Describing the great Republican, Democratic and Progressive Party conventions in detail; how the nominations were made; notable speeches, exciting scenes, dramatic situations, etc.

PARTIAL LIST OF SPECIAL ARTICLES BY NOTED AUTHORITIES COVERING THE LEADING QUESTIONS OF THE DAY

- „A Charter of Democracy“ By THEODORE ROOSEVELT
- „General Issues of 1912“ By CHARLES WARREN FAIRBANKS
- „The Awakening of the People“ By WILLIAM ALLEN WHITE
- „The Initiative and Referendum“ By GOVERNOR STUBBS, of Kansas
- „The Ideal Candidate“ By GOVERNOR OSBORN, of Michigan
- „Catching up with Roosevelt“ By JUDSON C. WELLS
- With an Introduction by Frank A. Munsey
- „History of Republican Conventions“ By Prof. JOHN W. PERRIN, of Cleveland
- „The Democracy in History“ By WILLIS J. ABBOT

Editor in Chief THOMAS H. RUSSELL, A. M., LL. D. of the American Association of Political and Social Science.

OVER 350 PAGES WITH NEARLY 100 PORTRAITS AND ILLUSTRATIONS.

Bound in Fine Cloth with Inlay Picture in Many Colors of the Capitol at Washington. Price.....only \$1.00.

DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE.

medens det fan være nyttigt at paavise det misværende i andre. Det var nok den engelske Filosoof Bacon, der dette Bøger i fire Klasser, nogle faa, som man kunde sluge, en Del, som man burde læse og fordøje, andre, som man kunde blade lidt i, og igen andre, som det kun var Tidspilde eller værre at befatte sig med. Jeg vil nærmest regne vore danske Ord- sprog til den anden Klasse, the hvor- ved der findes nogle, som med Høje kunde faa Plads i alle Klasserne hver for sig, saa hører dog nok den største Del til den Læsning der bør læses og fordøjes; overvejes og det ubrugelige frafældes under Pro- fessen.

Men endnu en Egenkab bør nævnes: de har en underlig Maade eller Evne, om man vil, til at give fort og klar Vefked, de træffer i det mindste fra deres eget Syn- punkt Sømmen lige paa Hovedet. Det er det slaaende ved dem. Det lune kommer med paa den Maade, at de ofte vækter Smil, selv hos den, der rammes. Dog er der, det maa indrømmes, ogsaa dem der er skarpe, bitre, bidende, vemodige og tunge. Det hader ej heller sjæl- dent, at flere af disse Egenfaber findes forenede i det samme Sprog. Men lad os nu betragte nogle af dem.

Den Boje reoner ikke, som er aaben i begge Ender.“ Her siges til Ødselhed. Det er vel ellers Ønie- ren, der som oftest faar paa Ho- vedet, men begge trænger til — ja, til hvad? — De trænger til Refor- mation. Men i mange Tilfælde træ- ger de maaſte til Omvendelse. Det viser sigende Ordsprog: „Mager er Afguder!“ Hvor godt passer det til hvad? — Kristi Ord: „I kunne ikke tjene Gud og Mammon.“ Og dog er de begge Brødre, tilmed Følgebredre. De er ikke blot begge

Udslag af den samme fordærvede menneskelige Natur, men der er et næje psykologisk Slægtskab mellem dem: de tilbeder i Grunden den samme Afgud, det indyde Ego, Selvfølelsen. Medens den ene af al Magt søger at behage sig selv ved at stre sit Guds til alle Sider, saa søger den anden at behage sig selv ved at lægge Bunke ved Bunke og Dyrge ved Dyrge. Men den samme kan ogsaa irske sammen for saa siden igen at ødsle for sin egen Fornøjelse, eller for at tilfredsstille en eller anden Øvt. I begge Tilfælde søger man kun at tilfredsstille sig selv og i begge Til- fælde trænges til en grundig Omvendelse. Lær at tage alt, ogsaa det jordiske Guds, af Guds Haand, og vær iaa en tro Gudsforer for ham ogsaa over den Ting. Der er en Tid til at spare, og der er en Tid til at ødsle. Spar, naar det gæl- der at behage din egen Tilfølelighed, vær rindhaandet naar det gælder at fremme Guds Rige, eller Næstens Vel. Sønnen, der øbte sin for tidlig udbedte Arv, fik ingen Ros, den unge Mand, der holdt paa Pengene og lod Jesus gaa, fik heller ingen, men den fattige Enke, der gav alt sit Guds til Herrens Sag fik stor Ros.

E. Mau, hvis Samling af Ord- sprog det i øvrigt er, jeg her be- nyttter, fortæller om en Mand, der en Gang lige havde givet en stor Sum til Missionen, og straks efter skændte paa sin Pige, fordi hun bortskæbte en Tandstik. En til- fældeværende forundrede sig over, hvorledes han, der gav saa rigeligt, kunde gøre iaa meget Bøsen af saa lidt. Han fik følgende Svad: „Hvor- ledes skulde jeg faa noget at give bort, naar jeg ikke ogsaa sparer.“ Men det kommer jo ikke blot an paa at spare eller give i rette Tid,